

28 Pars I. Illustratio III. Panegyrica.

Thom.
Jorg.

Plinius.

Maria Ter-
ra mystica,
terra habet
proprietates.

Judicum
cap.4.

42.

Anton.
Brixian.

verba, *Erat autem terra, &c.* Mar-
riam prænuntiassè Salvatoris nostri
matrem futuram. Fruere Thoma Jor-
gio Cardinali super psalm. 23. vers. 1.
sic loquente de Terra formatione; ait
enim ibi: *Terra inter omnia elementa
homini nunquam trascitur; nam aquæ
videntur irasci, quia subeunt imbris
glacies in grandines. Aër verò con-
densatur in nubibus & fruitur procel-
lis: de igne idem dicitur; sed de terra
non: nam (ut dicit Plinius) terra verò
nimis benigna est, indulgens usibus ho-
minum, semper ancilla: pestifera signi-
dem animalia & ipsa suscipit, & ge-
nita illa nutrit. Sic & Beata Virgo
benigna nimis, nescit irasci aut fure-
re, & impios foget & nutrit, amica
publicanorum & peccatorum. Unde sen-
sibiliter experimur, quod si quis de
malo culpa confunditur & erubescit,
aut de malo dolet & ingemiscit, natu-
raliter oculos ad terram demittit, quasi
ibi aliquid foret remedium, vel refri-
gerium singulare. Sic & qui confunditur
à se ipso, qui dolet aut tristatur, in
hanc (Mariæ) terram vultum & ocu-
los demittit. Danielis 10. Dejecit vul-
tum in terram: & idem, *Vultus meus
terre inhærebat, &c.* Hæc Dominica-
nae familiæ decus loco citato. Sed de
hoc ulterius & latius cum Plinio ali-
bi infra, i. p. tractabimus, illusfrat. 11.
Si enim in præfata sententia Gene-
seos, *Erat autem terra, &c.* propter
nostram salutem, refertur, prout Ma-
riam matrem respicit Salvatoris; ec-
cur & illa non dissimilia verba nostri
Judicum textus capite 4. vers. 4. *Erat
autem Debora,* eratque sui populi
Salvatrici, typicè nostram non deli-
neabunt Debboram figuratam Ma-
riam, quæ facta Christianorum adjutrix
salutem omnimodam suo populo exoravit fidelis, libertatemque uni-
verso generi attulit humano? Certe
Maria, quæ ante sæcula fuit Dei Ma-
ter gloriæ & patientis præelecta, &
supremo electa consilio, à primordio
& à sæculis fuit inaugurata causa sa-
luti humanæ mediata.*

De terra transeamus ad creatio-
nem & formationem primævæ lucis,
& auseultemus Antonium Brixianum
tom. 2. comment. Symbolicor. verbo
Speculum, num. 14. ubi ait: *Quando
apud Cabalistas interpretatur illud,
Fiat lux, per lucem intelligunt specu-*

*lum lucens. Et quodnam aliud Crea-
toris æterni speculum lucens mysti-
cum à primordio, nisi Maria?* Per-
bellè de Maria hunc suo ortu illu-
minante mundum Isidorus Archie-
piscopus Thessalonicensis orat. in in-
gressu immaculata Domina nostra Ma-
ria in Sancta Sanctorum, §. Sed paulò,
scribebat: *Nascitur ergo Sanctissima* Isidor.
Thesal.
*hac Dei pulchritudo, expressissime Deum
referens, & summè Deiforme speculum.*

An alludit eruditissimus Præsul ad Maria Dei-
formæ Specu-
lum
primam lucem orbis, quæ in suo ortu
hominum, semper ancilla: pestifera signi-
dem animalia & ipsa suscipit, & ge-
nita illa nutrit. Sic & Beata Virgo
benigna nimis, nescit irasci aut fure-
re, & impios foget & nutrit, amica
publicanorum & peccatorum. Unde sen-
sibiliter experimur, quod si quis de
malo culpa confunditur & erubescit,
aut de malo dolet & ingemiscit, natu-
raliter oculos ad terram demittit, quasi
ibi aliquid foret remedium, vel refri-
gerium singulare. Sic & qui confunditur
à se ipso, qui dolet aut tristatur, in
hanc (Mariæ) terram vultum & ocu-
los demittit. Danielis 10. Dejecit vul-
tum in terram: & idem, *Vultus meus
terre inhærebat, &c.* Hæc Dominica-
nae familiæ decus loco citato. Sed de
hoc ulterius & latius cum Plinio ali-
bi infra, i. p. tractabimus, illusfrat. 11.
Si enim in præfata sententia Gene-
seos, *Erat autem terra, &c.* propter
nostram salutem, refertur, prout Ma-
riam matrem respicit Salvatoris; ec-
cur & illa non dissimilia verba nostri
Judicum textus capite 4. vers. 4. *Erat
autem Debora,* eratque sui populi
Salvatrici, typicè nostram non deli-
neabunt Debboram figuratam Ma-
riam, quæ facta Christianorum adjutrix
salutem omnimodam suo populo exoravit fidelis, libertatemque uni-
verso generi attulit humano? Certe
Maria, quæ ante sæcula fuit Dei Ma-
ter gloriæ & patientis præelecta, &
supremo electa consilio, à primordio
& à sæculis fuit inaugurata causa sa-
luti humanæ mediata.

Inventa

29 Maria DEBBORA mystica, &c.

Inventa sunt specula, ut homo ipse se
noscat, ait Seneca lib. Natur. 99. c. 17.

Seneca.
Plutarch.
Speculum
irato obje-
ctum boni-
ni, ipsum
placat &
mihi red-
dit.

Gaudeo me legisse in Plutarcho de
non irascendo, sequentia verba: Mi-
hi verò si contingere se sit & lepidus
comes, non molestè ferrem in ira mihi
speculum, ut aliquibus offerunt nullo
cum fructu lotis. Se autem contemplari
ipsum tumultuantem & de gradu de-
jectum, ad hujus mali insectationem
non parum refert. Etenim qui iratus
est, & præ ira animo tumultuantur,
& facie rubore perfunditur, si specu-
lum inspiciat, & sese sua in imagine
meditetur, illicè pacatus iram depo-
nit, furorem quem stomachatus con-
ceperat adversus aliquem, amittit, &
in misericordiam flectitur. Igitur ut
Maria vel à sui æterna electione, à
mundi cunabulis, & à suo ortu ira-
tum Deum ad nostram allicit salu-
tem, & ad pietatem inclinet, specu-
lum ipsius majestatis facta Deo, veluti

Deus in
Maria ve-
luti in spe-
culo cog-
noescit se
hominem,
deposita
ira, nos mi-
sericordier
salutem.
Ilaia 64.

cogit ipsum se hominem futurum ag-
nosceret, & divinam iram, sive vindic-
tam in homines miserios deponere
pellucida suavitate constringit. Me-
rito Ilaiae capite 64. vers. 10. iratum
sic Dominum alloquebatur: *Ecce res-
pice, Sion deserta facta est.* Nempe,
respice ò Domine in faciem Christi
tui, intuere Sion, id est speculum tuæ
Matri, que semper à vitiis exitit
deserta, & invia diabolo. Sion inter-
pretatur speculum (scribit Richardus
Laurent. libro 4. de laudib. B. Maria,
col. 236. litt. B.) quia virginitas sicut
vitrum: sicut enim vitrum absque sui
dissipatione solarem radium suscipit &
emittit: sic Mariæ virginitas illibata
Filium Dei concepit & peperit. Ergo si
speculum homini objectum reddit
cicurem, & mansuefacit iracundum,
ut iratus Deus in nos, obliviscens
sibi ab homine illatas offensas, ut de-
ponat iram quæ in nos furescere vi-
debat; Speculum Mariæ sibi objici
& offerri permittit, ut in ipso com-
placens, & sese hominem ex nostra
coagulatum inspiciens massa, ala-
crior atque velocior in nostram salu-
tem descendat: & qui non semel fla-
gitiis nostris fuerat excitatus ad iram,
ultricis rigore justitiae deposito, per
sanctissimæ nostræ speculum Virginis,
mitis & suavis jam factus nos redi-
mat, nos defendat.

43. Sed quæ conventio speculi ad no-

stram reparationem per Mariam nos
salvantem aut liberantem post Chri-
stum: Quid habet commune Debbo-
ra cum speculo, ut ista quæ sui po-
puli liberatrix Mariam nostram refe-
rat Salvatricem? An Debora quæ
Salvatricix, Salvatoris fuit speculum,
ut sic vivide nostram Virginem præ-
figaret? Sanè Debora inter duces
in prælio ductrix, & ex consequenti
victrix ac salvatrix, etiam quæ judex
populi fuit inter Judices Israëlis (ex
D. Ambrosio tom. 4. lib. de viduis, D. Ambro-
sii. Hieronymo tom. 1. epist. 10. ad Furiam,
D. Hieron. S. Juliano Episcopo Toletano lib. 3. S. Julianus, Debora
contra Iudaos, & alii) Salvatricis no-
stræ Maria fuit imago, & speculum
populi Israëlis in-
dex, fuit
que eius
temporalis
salvatricis.

Judicum
cap. 3.

Rupertus:
Iudices Is-
rael de-
bantur Sal-
vatores,
quia Chri-
stus dide-
rantes Sal-
vatorem,
ipsum, re-
luti ipsius
speculum,
referabant;

Judice argumentum. Si enim ista ve-
rè fuit iudex inter Israëlis Judices fe-
mina: ergo & ipsa quæ talis, id clama-
bat, ut Salvator qui mittendus erat, jam veniret. Si enim illa sacra
fuit heroïs in disciplinas judex, & in
præliis ductrix: ergo & in utroque
Salvatrici. Itaque sicut speculum simi-
lem reddit ejus, cui objicitur, imagi-
nem: ita & Debora Iudicissæ &
Salvatricis fides lucida in suis gestis,
Salvatoris, quin & ejus Matri Mari-
a prætulit in imagine pulchritudi-
nem. Ceteri Iudices viri pro viro
Christo Salvatore venturo decer-
tent.

D 3 tenti

30 Pars I. Illustratio III. Panegyrica.

Joan.
Naucler.

tent: una mulier Iudex & sacra femina *Salvatriz*, ut veniat altera femina salutis instrumentum, *Maria* peroret. Hæreo verbis Ioannis Naucleri in sua *Chronologia*, gener. 30. sic loquentis de Israël filiis: *Clamaverunt ad Dominum per Debboram*, *cujus precibus Deus annuens suscitavit eis Debboram*. Si Israël filii oppressi & afflitti, per *Debboram*, id est mediâ hujus feminæ intercessione & oratione, ad Dominum proclamabant; qualiter eandem *Debboram* Dominus eis dicitur suscitasse? Ergo vel suis met meritis *Debboram* fuit à Domino consequuta propriam suam electionem in populi *Salvatricem* dilecti: aut *Debboram* non pro seipsa suscitanda exorabat, sed pro sui prototypi existentia mysticae *Debboræ Mariae*, omnium veri Salvatoris parentis futuræ. De meritis *Mariæ* penes nostram Redemtionem, alibi dicemus, videlicet parte 2. illustr. 23. infra, num. 46. &c.

Debboræ Ephraimita orabat & clamabat pro Debboræ figurata Maria. Et quo intellexit.

Hugo Cardin. Maria nostram semper servit salutem.

Clitoveus.

Cassian. à Vivet.

speculum sine macula Dei majestatis excelsæ, ut dictum fuit suprà, numero præcedenti.

Sed obiter duo sese nobis possunt dubiola offerre (pro Deiparæ laudibus eruendis) circa præactum libri *Judicum* textum cap. 3. vers. 15. ibi, *Judicum* c. 3. *Suscitavit eis Salvatorem vocabulo Aod*: post cuius obitum (interposito brevissimo *Samgar* Principatu aut Ducatu) nostra in historia *Debboræ* *Judex* refertur & *Ductrix*: cur deinceps postquam *Aodus* efflavit animam, nullus ex Israëlis *Judicibus* subsequentibus, *Salvatoris* nomine decoratur, cum ferè novem post *Debboram* iudices causas, & Israelis egissent defensiones? Secundò dubitari potest, quare de *Debboræ* ad *Judicis* elevata munus, sacer *Textus* non sic loquitur, sicuti de aliis probatis *Judicibus* *Othoniel* & *Aod*, nec utitur *suscitationis* vocabulo, dicens: *Suscitavit Dominus Debboram*; eo stylo quo jam dixerat, *suscitavit Dominus eis Salvatorem Othoniel & Aod*, &c. Ex cogitatam tibi offero dubiorum solutionem. Ad primam dubitandi rationem, enodatione mystica dicimus, in *Aodo* iudice Christum Dominum unicum nostrum *Salvatorem*, post quem nullus est alius, præfiguratum fuisse: dicit enim Serarius queſt. 5. in cap. 3. *Iudicum*, de *Aodo*: *Ipse vero virtute factisque suis*, primò quidem nobis significat Salvatorem nostrum figura. IESUM, qui totus Dei laus & confessio extitit. Unde noster Ostunensis serm. 40. qui est in Dominica Resurrectionis, scripsit: *Aioth laudans interpretatur: & est Christus, qui laudans invocavit Dominum, ut ab inimicis salvus fieret*. Hinc patet, quā attente Samuel propheticō spiritu nullum ex *Judicibus* post *Aodum* vocaverit *Salvatorem* Israelis; quia cū iste imaginem Christi in virtute præseferret & factis, sanè deinceps ei nullus erat ex *Judicibus* coquandus, nec post illum alius erat populi liberator venturus, nisi una femina Iudex & *Salvatriz Debboræ*, quæ post Christum Dominum futura erat Christiani populi reparatrix, in prælium Crucis descensura, & unà cum Christo dimicatura. Idcirco *Mariam* alloquens citatus Minorita in Sanctuario Bibli- co, serm. 56. pro 7. *Sabbato*, sic fatur:

Debboræ

Debboræ cur post Aodum prætermissa Samgar judice, fuerit celebra sua populi judeæ?

31 Maria DEBBORA mystica, &c.

Idem.

*Debboræ es tu, quæ personaliter descendisti ad Crucis prælium, ubi sola viatoriam fidei reportas. Ergo si sola post Salvatorem Christum *Maria* inter creaturas vincit, post Salvatorem in patrocinio populi Christiani primum sibi vindicet locum.*

45.

*Erat autem Debboræ, &c. inquit Samuël, cū sacram heroïdem ad munus assumptam commemorat judiciale. Si de aliis duobus rectis justisque *Judicibus* facer evulgat textus, quod fuere suscitati ad regimen, *Judicum* 3. vers. 9. & 15. sic: *Suscitavit eis Salvatorem*; ecce simili non sub jungit calamo, *Et suscitavit eis Debboram*; sed solummodo, *Erat autem Debboræ, &c.* Quia, ut jam prælibatum est, *Debboræ* hæc *Mariæ* erat effigies; idcirco illo verbo *erat*, quod aternitatem indigit, stat pro *Debboræ* figurante, quando de ipsa haud dicitur, quod fuerit *suscitata*, sicuti enuntiatum fuerat de rectis *Judicibus* aliis, quorum spiritus, aliæ dejectus, emortuus & soporatus ad impertinentiam populo dilecto *salutem*, tunc denudò fuit excitatus, *suscitatus*, elevatus, & exagitatus à Domino. Cū enim *Mariæ* Virginis spiritus nunquam fuerit in Dei gratia & in *salutis* nostre negotio sopus, nec ejus animus in diligendo Deum, & nos aliquando dejectus; idcirco cū ad nostram salutem, vel in typo parata depingitur, nequitiam *suscitata* proponitur: maximè quam verbum hoc, *suscitare*, inter significationes alias, erigere elisum, aut elevare succidum, emphasi singulari significet. Nihil resurgere, seu *suscitari spectabit*, nisi quod ante succiderit, aiebat Tertullianus libro de *Resurrectione carnis*, cap. 18. Credimus *Mariam* nunquam succisam fuisse piaculo, nunquam ullo somno culpæ sopitam, nec ut ceteri Adami filii, casum aut jaeturam aliquam fuisse passam: ergo neque ab ulla unquam animi elisione suscitatam. Idcirco divinum Pneuma, dum *Mariæ* nobis symbolum proponit in *Debboræ*, à verbo *suscitare* abstinet, ne vel in Deiparæ personam gerente femina, aut culpæ mortem, aut piaculi somnum, aut levissimi jaeturam defectus præcessisse agnoscamus, è quibus *suscitata* Virgo Sacraffima prædicetur. Immò etiam quan-*

Judicum c. 3.

Ibid. c. 4.

Debboræ cur non dicitur susci-

tata in Ju-

dicem, sicut

alijs iusti

Præfeti

Israëli?

Francisc.

Ossuna.

Tertullian.

Mariæ, quia

nunquam

fuit mortua

culpæ, idcir-

co propria non

dicitur susci-

tata.

31

do verè *Maria* mortua juxta naturæ debitas leges, cū excitatur illico à Filio, à Patribus haud dicitur *suscitata*, sed *translata*, *arrepta*, sive è dormitione in cœlum migrans. Videbis Damascenum orat. 1. & 2. de Dori-

mitio

Virginis,

Andr.

Cretens.

Petrus

Damian,

Nam cū Deiparæ resurrectio aliæ nostræ similis, non fuerit ex infecto pulvere Adamico, nec sanctum suum Deus dederit habitaculum corruptionem videre; ideo ejus transmigrationem potius dicenda est *elevatio*, *translatio*, *arreptio*, &c. quā *suscitatio*, prout ista supponit mortem, jacturam, vel moralem somnum, aut casum.

46.

Dionys.

Cathol.

Ad propositum in hac illustratio-

ne revertam assertum, expressius

cum Ecstatico Doctore tom. 1. suorum

minorum operum, lib. 1. de laudibus glo-

riosæ Virginis Mariæ, artic. 23. per-

quirendo, qualiter benignissima Virgo

Maria ad salutem mundi conulerit?

Inibi citatus Rikelius breviter modum discutit atque probat. Nos autem, ut clarius procedamus, supponimus, *Mariam* Deiparam non solum de congruo, sed de condigno Dei Maternitatem meruisse, & necessitate consequentia, generis humani *salutem*, cui Virgo fuit cooperata, etsi non quoad substantiam, taliter ut nos salvaret per se; quoad causalitatem verò physicam, pariens ipsum gratiæ plenum Dominum Salvatorem, hujus gratiam derivavit in omnes, ut salvi fierent per Filii sui passionem. Itaque ex vi prædestinationis Mariæ, de qua egimus suprà, num. 38. ante adventum Salvatoris, hujus merita fuerunt derivata in parentem, taliter quod habens talia *Maria* merita, de condigno meruerit Salvatoris incarnationem, & omnia alia consequata ad ipsam. Cū autem ad rationem meriti de condigno sufficiat, ut quis habeat gratiam ordinatam ad obtinendum id quod meretur, & illam gratiam ordinatam ad maternitatem Dei habuerit *Maria*, ex consequenti habuit etiam ipsam ad cooperandum humani generis saluti, non per seipsum, aut propter propriam efficiemtiam, sed propter subventionem propriam, qua peperit nobis substantiam

Ex Seoto

in 3. sent.

dist. 4. q. un.

Non diffi-

der S. Th.

3. p. q. 2.

art. 11. ad 3.